

NICKBY SJUKHUS' MUSEUMS SAMLINGAR

Nickby sjukhus' museum

Mentalpatienter från Helsingfors började placeras i familjevård i Sibbo år 1901. När behovet av vårdplatser ökade beslöt Helsingfors stad att grunda Nickby sjukhus i Sibbo 1914. Sjukhuspersonalen började samla på patientarbeten, närmast målningar, nästan genast efter att sjukhuset grundats. De äldsta arbetena är från år 1919. På trettioalet blev samlandet mer systematiskt. Nickby sjukhus' museum (NSM) började ta form år 1948, när samlingen fick sin första permanenta utställningslokal – ett rum i personalbostaden. Redan tidigare hade patientarbeten ställts ut på olika utställningar.

Nickby sjukhus' museikommitté grundades 1973 och ansvarade för samlingen och skötseln av den ända tills sjukhusverksamheten upphörde år 1999. Nedläggningen av sjukhuset innebar att också dess museiverksamhet upphörde, och samlingarna flyttades i juli år 2000 till Helsingfors stads museum, där de nu förvaras.

Nickby sjukhus' museums patientarbetsamling

NSM:s samlingar utgörs av patientarbeten och material från själva sjukhusverksamheten. Patientarbetena kan indelas i två huvudgrupper: Arbeten som gjorts före den egentliga konstterapiin började (1919-1958), samt de som kommit till sedan den handledda konstterapiin inleddes 1958. En del av patientarbetena är gjorda i sjukhusets handarbetsklubbar. När sjukhuset upphörde med sin verksamhet fanns det 4 209 katalogiserade arbeten. Största delen utgörs av målningar och teckningar. Med finns också hobbyarbeten i trä och lera samt textilarbeten.

En del av verken är signerade med patientens hela namn, vilket försvårar utställandet av dem.

Nickby sjukhus' museums samling av övriga föremål

Till NSM:s samlingar började man så småningom också ta föremål med anknytning till själva sjukhusverksamheten. När man fått en egen utställningslokal tog samlandet fart; de flesta föremålen är från åren 1950-1970. Samlingen består av ca 600 föremål och de största grupperna utgörs av kläder för patienter och personal, samt kärl av olika slag. Med finns också föremål som är typiska för den tidens mentalvård som t.ex. tvångströjor och –sängar. Det arkivmaterial som bevarats vid NSM har flyttats till Helsingfors stads arkiv.

De fotografier som hört till sjukhusets samlingar har flyttats till Helsingfors' bildarkiv. Bruket av fotografierna är ytterst begränsat eftersom många av patienterna kan identifieras.

Elina Kallio
Forskare/Helsingfors stads museum.